

**НАУКОВО-ВИДАВНИЧИЙ НАПРЯМ У РОБОТІ НАУКОВОЇ
БІБЛІОТЕКИ ІМ. М. МАКСИМОВИЧА ЧЕРКАСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
(ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕРШИХ ВЧЕНИХ СЕКРЕТАРІВ)**

Видавнича діяльність є важливим та закономірним продовженням науково-дослідної і науково-методичної роботи. Вона націлена на задоволення інформаційних потреб читачів і на допомогу роботі бібліотеки, надає їй такі необхідні системність, комплексність, цілісність.

З набуттям у 2003 р. статусу «наукової» бібліотека Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького (далі – НБ) активізувала планомірну діяльність з організації та проведення наукової роботи. Першим науково-довідниковим виданням НБ ЧНУ вже у новому статусі став біобібліографічний покажчик, підготовлений до 200-річчя від дня народження М. О. Максимовича, який було представлено на Перших Всеукраїнських Максимовичівських читаннях. У той же час, початком активної наукової діяльності працівників бібліотеки умовно вважається 2005 р. – рік запровадження посади вченого секретаря. Першим секретарем було призначено кандидата історичних наук, доцента кафедри всесвітньої історії О. З., Силку (Медалієву), яку на цій посаді змінила кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та етнології України Л. І. Синявська. Саме тоді методичною радою НБ ЧНУ було прийняте рішення, у зв'язку з підготовкою до відзначення 85-річчя з дня заснування Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького, започаткувати вихід нових науково-довідникових видань у серії «Бібліографія вчених Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького». Відкрив серію бібліографічний покажчик «Покажчик праць, опублікованих у виданнях Черкаського державного педагогічного інституту (1941–1965 рр.)» (2006). Зміст даного видання інформує про здобутки представників Черкаської вищої школи у науково-педагогічній, науково-дослідницькій діяльності; про наукові доробки як працівників та студентів нашого закладу, так й інших наукових установ. Джерельною базою покажчика стали видання університету за 1941–1965 рр. на українській та російській мовах, які зберігаються у фондах НБ ЧНУ. На 2011 р. у зазначеній серії було надруковано 16 покажчиків.

Усі довідники відображають науковий доробок українських дослідників у науково-дослідній та науково-педагогічній діяльності, інформують науковий загал про досягнення й відкриття вчених у різних галузях людського знання. Вдале починання у науково-видавничій діяльності НБ знайшло свій розвиток у налагодженні співпраці з кафедрами та науково-дослідними інститутами

університету, за наслідками якої побачили світ видання, у яких зібрано бібліографію праць академіка Академії педагогічних наук України, Героя України О. Захаренка (два видання у 2006), проф. А. Гусака (2006), проф. О. Білого (2006), проф. В. Лизогуба (2006), проф. А. Морозова (2006), проф. М. Макаренка (2007), проф. С. Архипової (2007), проф. А. Чабана (2007), проф. В. Гоцуляка (2008), проф. В. Мельниченка (2009), доц. Г. Голиша (2009), проф. М. Шамрая (2011), проф. Ю. Присяжнюка (2012), проф. Б. Мінаєва (2014).

Окремо потрібно наголосити на покажчиках, які ознайомлюють читачів з біобібліографією ректорів Черкаського національного університету; серед них Герой Радянського Союзу, проф. А. В. Тканко (2007) та член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, проф. А. І. Кузьмінський (2008, 2013).

З метою інформаційного забезпечення навчального процесу студентів і при активній співпраці наукових працівників НБ з викладачами навчального Інституту історії і філософії було створено два бібліографічні покажчика. Перший – «Гендерні студії у фондах наукових бібліотек м. Черкас» (2007), розрахований на студентів-спеціалістів, які вивчають відповідний спецкурс, другий – «Історична література у фондах наукової бібліотеки Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (1834–1949 рр.)» (2008), пропонується для забезпечення самостійної підготовки студентів I курсу з навчального курсу «Основи наукових досліджень». Останнє видання підготовлене і надруковане у ще одній започаткованій серії бібліографічних покажчиків – «Історична», яка покликана популяризувати фонди історичної літератури НБ.

У 2009 р. наукова бібліотека, продовжуючи серію покажчиків, присвячених видатним українським особистостям, надрукувала науково-довідкове видання, на честь відзначення 200-річчя від дня народження Миколи Гоголя (2009). Даний покажчик презентує твори автора, критичні матеріали та наукові розробки про його життя і діяльність, які знаходяться у фондах НБ ЧНУ.

Історія регіонального книгодрукування у діяльності вчених секретарів представлена історико-бібліографічним дослідженням «Золотоніський книгодрук (кінець XIX – початок XX ст.)» (2012). У цьому ж році серія «Історична» поповнилась бібліографічним покажчиком «Український селянин» 2000–2010» (2012).

Відзначаючи успішне 5-річне функціонування на базі Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького спеціалізованої вченої ради К 73.053.01, НБ надрукувала «Анотований покажчик дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді К 73.053.01 Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького» (2010).

З метою інформування працівників НБ ЧНУ, професорсько-викладацького складу та студентства Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького про роботу наукової бібліотеки, популяризації її здобутків,

підняття рівня науково-дослідницької роботи, у вересні 2007 р. за погодженням методичної ради наукової бібліотеки було започатковано друк нового інформаційного вісника НБ «Бібліотечні новини».

У 2009 р. наукова бібліотека ЧНУ ім. Б. Хмельницького започаткувала третю серію видань – «Вчені України». Першим випуском став біобібліографічний покажчик присвячений визначному вченому-історичу України – доктору історичних наук, професору, провідному науковому співробітнику НАН України Олександрові Івановичу Гуржію (2010). Наступне видання містить відомості про науковий доробок українського археолога, історика, етнографа, фольклориста та українофіла кінця ХІХ – початку ХХ ст. Хрисанфа Петровича Ящуржинського (2011).

До 90-річчя з дня заснування Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького (у 2011 р.) науковими працівниками бібліотеки підготовлений до друку бібліографічний покажчик «Вісник Черкаського університету ім. Б. Хмельницького. 1997–2007 рр. Вип. 1–101» (2014), в якому через розкриття змісту основного друкованого видання університету розкрито здобутки науково-викладацького складу нашого навчального закладу у різних напрямках наукового знання. Цей бібліографічний покажчик є логічним продовженням першого випуску видання серії «Бібліографія вчених Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького».

Визнанням фаховості перших вчених секретарів НБ стало запрошення з боку Інституту історії України НАН України до створення «Анотованого покажчика дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Інституту історії України Національної академії наук України (1991–2011)» (2011) та біобібліографічного покажчика до ювілею член-кореспондента НАН України О. П. Реєнта (2014).

Таким чином, можемо констатувати, що одним з провідних напрямків роботи НБ ЧНУ була і є її видавнича діяльність. У творчому доробку колективу перших вчених секретарів О. З. Силки та Л. І. Синявської загалом нараховується понад 30 біобібліографічних, бібліографічних, методичних та довідкових видань.

Сьогодні НБ ЧНУ – сучасний бібліотечний заклад, що посідає достойне місце серед вузівських бібліотек і рівняється на кращі українські та зарубіжні бібліотеки вищих навчальних закладів.